**Centralizētais eksāmens par vispārējās vidējās izglītības apguvi**
**ĢEOGRĀFIJĀ (augstākais mācību satura apguves līmenis)**
**Vērtēšanas kritēriji**

## 1.daļa. Zināšanas un izpratne

Par katru pareizu atbildi – 1 punkts. Kopā 20 punkti.

| **Nr.** | **1.** | **2.** | **3.** | **4.** | **5.** | **6.** | **7.** | **8.** | **9.** | **10.** |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Atbilde | D | B | C | B | B | B | D | C | D | C |
| **Nr.** | **11.** | **12.** | **13.** | **14.** | **15.** | **16.** | **17.** | **18.** | **19.** | **20.** |
| Atbilde | B | A | A | B | D | B | A | D | B | B |

## 2. daļa. Prasmes

Kopā 40 punkti.

| **Uzd.** | | **Kritērijs** | **Punkti** | **Punkti kopā** |
|---|---|---|---|---|
| 1. | 1.1. | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>2 punkti – uzrakstītas gaisa masas, kuras ieplūst Eiropā no ZR un DA un veicina nokrišņu veidošanos.<br>1 punkts – atbildē minēta tikai viena virziena gaisa masas, kas ietekme nokrišņu veidošanā Eiropā. | 2 | 10 |
| | 1.2. | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>2 punkti – uzrakstītas gaisa masas, kuras ieplūst Eiropā no ZR un DA un veicina nokrišņu veidošanos.<br>1 punkts – atbildē minēta tikai viena virziena gaisa masas, kas ietekme nokrišņu veidošanā Eiropā. | 2 | |
| | 1.3. | Uzrakstīts bioms, kas ir izveidojies klimatisko apstākļu ietekmē | 1 | |
| | 1.4. | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>2 punkti – raksturotas valdošās gaisa ziemas un vasaras sezonā un to īpašības.<br>1 punkts – uzrakstītas gaisa masas, kas nes nokrišņus. | 2 | |
| | 1.5. | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>3 punkti – skaidrots kā valdošie vēji ietekmē klimatiskos apstākļus, izmantojot atbilstošus piemērus un jēdzienus.<br>2 punkti – minēti valdošie rietumvēji (R vēji), aprakstīta to ietekme uz klimatiskajiem apstākļiem.<br>1 punkts – nosaukti valdošie vēji, kas ietekmē klimatu. | 3 | |
| 2. | 2.1 | 1 punkts – raksturots vulkānisma un seismiskās aktivitātes ģeogrāfiskais izvietojums Eirāzijā, uzrakstīti atbilstoši piemēri;<br>1 punkts – aprakstīts vulkānisma un seismiskās aktivitātes ģeogrāfiskais izvietojums Eirāzijā. | 2 | 10 |
| | 2.2. | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>3 punkti – skaidroti vulkānisma un seismisko aktivitāšu cēloņi abās valstīs, aprakstot plātņu kustību katrā teritorijā, izmantota atbilstoša terminoloģija un ģeogrāfiskie nosaukumi.<br>2 punkti – skaidroti vulkānisma un seismisko aktivitāšu cēloņi abās valstīs, aprakstot plātņu kustību katrā teritorijā, lietoti atbilstoši ģeogrāfiskie nosaukumi.<br>1 punkts – uzrakstīti vulkānisma un seismisko aktivitāšu cēloņi abās valstīs. | 3 | |
| | 2.3 | 1 punkts – par aprakstītajām primārajām sekām.<br>1 punkts – par aprakstītām sekundārajām sekām. | 2 | |
| | 2.4. | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>3 punkti – izvērtēti un salīdzināti vulkānisma un seismiskās aktivitātes riski abās teritorijās, izmantoti pierādījumi un lietoti atbilstoša terminoloģija.<br>2 punkti – izvērtēti un salīdzināti vulkānisma un seismiskās aktivitātes riski abās teritorijās.<br>1 punkts – izvērtēti vulkānisma un seismiskās aktivitātes riski abās teritorijās. | 3 | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 3. | 3.1. | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>2 punkti – visi aprēķini veikti korekti, aprēķinos un mērvienībās nav kļūdas.<br>1 punkts – visi aprēķini veikti korekti, norādītas kļūdainas mērvienības. | 2 | 10 |
| | 3.2. | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>2 punkti – aprakstīti vairāki faktori, kas ietekmē demogrāfiskos procesus abās valstīs, tie pamatoti ar datiem.<br>1 punkts – aprakstīti vairāki faktori, kas ietekmē demogrāfiskos procesus abās valstīs. | 2 | |
| | 3.3. | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>3 punkti – secinājums ir patiess un balstīts datos par valstīm un to atšķirībām, pamatots ar pierādījumiem.<br>2 punkti – secinājums ir patiess un balstīts uz valstu atšķirībām.<br>1 punkts – secinājums ir patiess, ietver vispārīgus datus. | 3 | |
| | 3.4. | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>3 punkti – formulē skaidru un precīzu prognozi, kuru no dažādiem aspektiem pierāda, balstoties uz pieejamajiem datiem. Pamato prognozi, loģiski sasaistot izvirzīto apgalvojumu un vairākus pierādījumus. Lieto zinātnisko valodu.<br>2 punkti – formulē korektu, bet vispārīgu prognozi, kuru pierāda, balstoties uz pieejamajiem datiem, un pamato to.<br>1 punkts – formulē korektu, bet vispārīgu prognozi, kura nav pamatota, izmantojot pieejamos datus. | 3 | |
| 4 | 4.1. | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>2 punkti – aprakstīti augsnes veidotājfaktori – cilmiezis, klimats, dzīvie organismi.<br>1 punkts – uzrakstīti augsnes veidotājfaktori. | 2 | 10 |
| | 4.2. | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>2 punkti – raksturo augsnes, veģetācijas un klimata savstarpējo mijiedarbību, minēti piemēri.<br>1 punkts – uzrakstīts bioms ar raksturīgu veģetācijas tipu. | 2 | |
| | 4.3. | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>3 punkti – skaidro iedzīvotāju iespējamo nodarbošanos ar lauksaimniecību dažādos biomos, uzrakstot konkrētus piemērus.<br>2 punkti – apraksta, kā minētie faktori nosaka iedzīvotāju nodarbošanos ar lauksaimniecības kultūru audzēšanu, minētie piemēri ir nekonkrēti, vispārīgi.<br>1 punkts – aprakstīti tikai daži faktori, kas nosaka iespējamo nodarbošanos ar lauksaimniecību. | 3 | |
| | 4.4. | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>3 punkti – izvērtēti augsnes degradācijas cēloņi dažādos biomos un to ietekme uz saimnieciskās darbības iespējām, izmantojot atbilstošus piemērus.<br>2 punkti – izvērtēti augsnes degradācijas cēloņi kādā biomā un ietekme uz saimnieciskās darbības iespējām, izmantojot atbilstošus piemērus.<br>1 punkts – uzraksta augsnes degradācijas veidus. | 3 | |

**3. daļa. Komplekss pētījums**

Kopā 20 punkti.

| Uzd. | Kritērijs | Punkti kopā | |
|---|---|---|---|
| 1.1. | 1 punkts – par divām atbilstošām valstīm Eiropā<br>0 punktu – uzrakstītas valstis, kuras neatrodas Eiropā, vai uzrakstīta viena atbilstoša valsts. | 1 | |
| 1.2. | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>4 punkti – skaidroti karsta veidošanās apstākļi, uzrakstot iežus, kuros process sastopams. Nosauktas karsta radītās reljefa formas. Uzrakstītas procesa radītās sekas, izmantojot atbilstošus piemērus.<br>3 punkti – skaidroti karsta veidošanās apstākļi, minēti ieži, kuros process sastopams. Nosaukta vismaz viena karsta radītās reljefa forma. Uzrakstītas procesa radītās sekas, taču kāda no atbildes daļām ir iztrūkstoša vai nepilnīga.<br>2 punkti – skaidroti karsta veidošanās apstākļi. Uzrakstītas procesa radītās sekas, izmantojot atbilstošus piemērus. Sniegtā atbilde ir nepilnīga.<br>1 punkts – aprakstīti karsta veidošanās apstākļi vai nosaukta viena reljefa forma, vai minēts viens seku piemērs. | 4 | |
| 1.3. | 1 punkts – par katru kartē iezīmēto teritoriju.<br>Uznirstošais logs ar korekti noformētu informāciju:<br>1 punkts – par iežu sastāvu, piemēram, ģipšakmeni vai kaļķakmeni;<br>1 punkts – par no kartes nolasīto nokrišņu daudzumu mm;<br>1 punkts – abām kartēm ir pievienoti apzīmējumi. | 1x2<br><br>1x2<br>1x2<br>1 | 7 |
| 1.4. | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>2 punkti – aprakstīta gan pozitīvā, gan negatīvā karsta procesu ietekmi uz cilvēku dzīvesvidi, uzrakstot konkrētus piemērus vai sekas.<br>1 punkts – aprakstīts tikai viens ietekmes veids (pozitīvu vai negatīvu). | 2 | |
| 1.5 | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>3 punkti – izvērtēta karsta reljefa ietekme vismaz divās konkrētās teritorijās, aprakstot saimnieciskās sekas un piedāvāti vairāki pamatoti risinājumus risku mazināšanai. Lietota atbilstoša ģeogrāfiskā valoda.<br>2 punkti – izvērtēta karsta reljefa ietekme vienā teritorijā un piedāvāti vairāki risinājumi. Lietota atbilstoša ģeogrāfiskā valoda.<br>1 punkts – aprakstīta vispārīga ietekme vai viens risinājums, bez konkrētiem piemēriem. | 3 | |
| 1.6. | **Vērtē, izmantojot snieguma līmeņu aprakstu**<br>3 punkti – argumentā un pretargumentā izmantoti zinātniski termini, pamatoti ar procesiem un faktoriem; skaidri formulēts secinājums un pretruna, strukturēta un loģiska izklāsta forma.<br>2 punkti – argumentā un pretargumentā ir daļēja zinātniskā pamatojuma izklāsts; ir nepilnīga loģiskā struktūra vai terminoloģijas precizitātes. Pieļaujams arī viena kritērija (argumenta vai pretargumenta) labs zinātniski pamatots izklāsts.<br>1 punkts – argumentācija ir virspusēja, bez skaidra pamatojuma vai zinātniskas terminoloģijas. | 3 | |